Redacţiunea. Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiunea în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 54. Braşov, Vinerĭ, 8 (20) Martie 1896.

Oposiţia şi „partida poporală".

Orĭ cât de învrăjbiţĭ s'ar păré că sunt între sine corifeii diferitelor partide ungurescĭ din parlament, ei totuşĭ sciu sĕ se unéscă şi sĕ lucreze în armonia cea mai deplină când e vorba de pielea lor.

Dovadă ni-au dat în privinţa acésta şi discusiunile din pressă şi parlament privitóre la cunoscutele abusurĭ şi volnicii sevîrşite cu ocasiunea alegerei de deputat dietal dela Stomfa.

Scim, că volniciile sĕvîrşite la acéstă alegere s'au îndreptat în contra celei mai urgisite dintre actualele partide ale parlamentului unguresc, — în contra „partidei poporale", care este un ghimpe atât de nesuferit în ochii şoviniştilor de tóte nuanţele. Cu tóte acestea, când comisiunea verificătóre a dietei a adus cunoscuta sentinţă, prin care a declarat ca verificată alegerea dela Stomfa, toţĭ, tótă pressa, tóte partidele oposiţionale ale dietei au început sĕ ţipe ca din gura şerpelui contra acestei sancţionărĭ a abusurilor şi volniciilor electorale, declarându-o ca un atentat în contra constituţiei şi a libertăţii cetăţenilor.

Este adevĕrat, că contingentul cel mai mare al alegĕtorilor dela Stomfa l'au dat Slovacii. Dér alegĕtorii slovacĭ nu ca Slovacĭ s'au dus la urnă, ci ca soldaţĭ înrolaţĭ sub stindardul unei partide ungurescĭ.

De aci se esplică armonia conlucrărei partidelor oposiţionale.

Bine că nedreptatea s'a sĕvîrşit în contra unui candidat cu program neagreat de oposiţiă, ca şi de guvernamentalĭ, dér programul e totuşĭ unguresc, sub umbra lui încă se ocrotesce „idea de stat maghiar", ér când sub stindardul unui asemenea program se înroléză şi fii ai unui popor nemaghiar, precum sunt Slovacii, pentru ce óre n'ar trebui sĕ-şĭ calce pe inimă şi sĕ sară în apĕrarea ei toţĭ adversarii „partidei poporale", care a început sĕ facă cucerirĭ atât de frumóse printre Slovacĭ?

Aşa-şĭ vor fi cugetat, de sigur, corifeii partidelor oposiţionale, a căror voce, până aci atât de ascuţită faţă cu „partida poporală", dedată a amuţit, pentru ca cu atât mai puternic sĕ şĭ-o ridice în parlament în favorul ei.

Şi în adevĕr, hotărîrea, cu care membrii oposiţiei de tóte nuanţele şĭ-au ridicat glasul în parlament pentru apĕrarea „partidei poporale" faţă cu cele petrecute la Stomfa, îţĭ fac impresia, că în faţa intereselor comune, — carĭ în acest cas nu pot fi altele, decât interesele „ideei de stat maghiar", ce este inscrisă şi ea în programul „partidei poporale", deşi cu litere cevaşĭ mai diferite de-ale celorlalte partide ungurescĭ — Ungurii sciu sĕ-şĭ stăpânéscă patimele şi sĕ lucreze în armoniă.

„Noi", dise Ugron, „vrem sĕ facem, ca în strĕinătate sĕ înceteze acusaţiunea, că în Ungaria nu toţĭ cetăţenii pot sĕ-şĭ esercieze de-o potrivă drepturile lor. Şi étă, din causa arbitriului, a abusului şi a slugărniciei câtorva ómenĭ suntem espuşĭ de-a fi presentaţĭ înaintea lumei întregĭ ca nisce ómenĭ durĭ, fără suflet, ca nisce barbarĭ! Căcĭ agitatorii naţionalităţilor vor interpreta aceste abusurĭ în sensul, că ele s'au sĕvêrşit, nu în contra cetăţenilor Ungariei, ci în contra Slovacilor, carĭ au fost espuşĭ timp de 36 óre gerului, frigului, fără mâncare, fără foc!".

Cu alte cuvinte, Ugron se teme, că alegĕtorii dela Stomfa vor fi presentaţĭ înaintea streinătăţii ca Slovacĭ, pe când el îi privesce numai ca simpli cetăţenĭ ai Ungariei, carĭ merită sĕ fiă luaţĭ în apĕrare numai întru cât s'au presentat la urnă sub stindard unguresc. Mersul acesta de idei a fost aprobat, vedĭ bine, de tótă tabĕra şoviniştilor oposiţionalĭ, căcĭ cum s'ar şi puté óre, ca ei sĕ nu se bucure, când au de-a face cu nisce alegĕtorĭ nemaghiarĭ înrolaţĭ sub flamură unguréscă?

E uşor de înţeles dér, pentru ce partidele oposiţionale şi-au călcat pe inimă şi, mergênd mână în mână, au luat în apĕrare plângerile „partidei poporale" în cestiunea dela Stomfa. Prin acésta ele au dat cu o dovadă mai mult, că sciu sĕ se abnege şi sĕ lucreze mână în mână când e vorba de un interes al maghiarismului. Nu vor puté însĕ nicĭ de cum sĕ-şĭ acopere printr'o astfel de procedere acusaţiunile amintite de Ugron, că „în Ungaria nu toţĭ cetăţenii pot sĕ-şĭ esercieze de-o potrivă drepturile lor", căcĭ aceste acusaţiunĭ privesc raporturile dintre rassa domnitóre şi popórele nemaghiare ale patriei şi nu se pot şterge prin luarea în apĕrare a desertorilor de sub flamure streine de neamul lor.

CRONICA POLITICĂ.

— 7 (19) Martie.

O scire sensaţională comunică „*Pol. Ert.*", care mai ales în cercurile guvernamentale din Budapesta a făcut o rea impresiune. E vorba, că ministrul de honvedĭ Br. Geza **Fejervary va fi pensionat** îndată după serbările milenare. Locul lui îl va ocupa generalul *Zsoldos*, referentul maghiar al ministeriului comun de rĕsboiu, séu locot. mareşal *Pokay*. In cercurile bine informate se vorbesce, că cei doi oficerĭ de rang înalt au primit îndrumărĭ dela locurile mai înalte, ca sĕ studieze *dreptul public ungar.* — Scirea acésta o comunică şi „Magyarország" dela 18 Martie.

*

Diarele germane publică fără escepţie articole despre **scopul şi resultatele misiunii contelui Goluhowski la Berlin.** Mai important e un articol oficios al „*Gazete de Colonia*", în care se spune, că în convorbirile ministrului de esterne austriac cu conducĕtorii politicei germane, s'au discutat *tóte cestiunile la ordinea dilei*, şi că asupra tuturor s'a ajuns la deplină înţelegere. Nu s'a luat anume hotărîrĭ, pentru-că nu era nevoe, dér, ca şi până acum, cooperarea în tóte cestiunile pendinte e garantată. Cadrul în care s'a mişcat schimbul de vederĭ, e natural, că a trebuit sĕ fiă vorba şi de relaţiunile cu Italia, Anglia şi Rusia. Deosebită importanţă pun diarele germane pe escelenta primire făcută contelui Goluchowski de împĕratul Wilhelm. După prândul dela ambasada austro-ungară, împĕratul Wilhelm a stat de vorbă cu contele Goluchowski o óră întrégă şi convorbirea a fost cât se póte de veselă. Impresiunea generală e, că legătura dintre Austria şi Germania s'a întărit şi mai mult şi că interesele triplei alianţe câştigă din călĕtoria contelui Goluchowski la Berlin.

*

Scirile din urmă sosite **din Serbia** spun, că fostul regent *Ristici s'a împăcat cu regele Alesandru.* Imprejurarea acésta neliniştesce fórte mult pe partida progresivă, dér mai ales pe cabinetul *Novakovici.* Orĭ cât şi-a dat silinţele, cabinetul-Novakovicĭ n'a fost în stare sĕ câştige încrederea Rusiei; la acesta se mai adauge şi împrejurarea supĕrătóre pentru cabinet, că influenţa mai nouă a lui Risticĭ a făcut, ca regele sĕ se înstrăineze de guvernul sĕu. In urma acésta se crede, că îndată-ce regele se va reîntórce din Niş la Belgrad, guvernul îşĭ va da dimisia, ér noul cabinet se va constitui deja înainte de sĕrbătorile Pascilor.

„Pace sĕ fiă".

Sub titlul acesta „*Magyar Hirlap*" dela 18 Martie publică o telegramă din Bucurescĭ, care ilustréză programul companiei Slavicĭ-Brote pentru „apropiata soluţiune a cestiunei naţionale". Telegrama e de următorul cuprins:

Bucurescĭ, 17 Martie. In foile şi cercurile de aicĭ se susţine, că ministrul-pre-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Doctorul Nicolai Zubcu-Codreanu.

Reproducem acest capitol din interesanta scriere In exil, de d-l Z. C. *Arbore.*

La Geneva găsii mult de lucru. In anii 1875—76 activitatea partidului nihilist în Rusia luase deja un mare avênt, îmbrătişând cu organisaţiunea sa federalistă pe grupurĭ aprópe întréga Rusie.

Acţiunea membrilor partidului pe acéstă vreme în întregimea sa se concentrase asupra propagandei prin scris şi grai. Nihiliştii propagau atât în mijlocul societăţei culte, cât şi în mijlocul poporului de prin sate, fabricĭ şi uzine, idei contrarii regimului absolutist, contrarii stărei actuale politice şi sociale a statului rusesc.

Guvernul absolutist din partea sa îşĭ desfăşura întrégă activitatea pentru a distruge acéstă organisaţiune; arestările cu sutele şi cu miile în curênd făcură sĕ se umple de arestanţĭ tóte temniţele imperiului.

La acéstă prigonire a ómenilor, carĭ propagau *frăţie şi iubire*, şi nu se dau la nicĭ un act de violenţă, revoluţionarii nu rĕspundeau decât cu cuvinte de iubire şi de resemnare faţă cu suferinţele temniţei, şi faţă cu condamnările crude la ocne şi la exil în Siberia.

Martirologul partidului revoluţionar din imperiul rus a înscris deja pe paginile sale de doliu procesul grupului Dolguşin, a căruia crimă a fost, că ar fi propagat prin popor idei socialiste; apoi au venit rênd pe rênd procesele ferarului Marc Malinowsky, a studenţilor Diakonoff şi Serakoff, condamnaţĭ la ocne pentru-că ar fi distribuit nisce broşurĭ socialiste printre soldaţĭ; a lui Alexandru Osipoff, a fetei Butowsky, o copilă de 16 anĭ, condamnată la 4 anĭ de muncă silnică pentru-că a dat unui lucrător câte-va numere din diarul „*Rabotnik*"; a lui Donetsky, care a fost arestat la graniţă tocmai pe când transporta broşura mea „*Către revoluţionarii Ruşĭ*" şi a fost condamnat la şése anĭ de muncă silnică; a advocatului Şemanowsky, pentru-că a apărat pe socialiştĭ etc. etc.

Cu tóte aceste condamnărĭ crude, partidului revoluţionar din imperiul Ţarilor rĕmăsese neclintit în modul sĕu de a lupta — adecă, fără a recurge la comploturĭ, fără a conspira, fără a atenta la viaţa despotului, propaga *iubire şi frăţie* prin scris şi graiŭ în mijlocul maselor ignorante ale poporului de jos!

Grupul socialiştilor din Moscova la rêndul sĕu organisă după aceeaşĭ metodă o vastă propagandă socialistă. Aprópe toţĭ membrii sĕi: Prinţul Sando Ţiţiani, un tînĕr din Caucas, ai căruia străbunĭ au fost Ţarĭ în Georgio, Sofia Bardina, Georgii Zdanovicĭ, Ioan Djabadari, Mihail Cekoidzi, Lidina Finger, Barbara Alexandroff, Olga Liubatovicĭ, Vera Liubatovicĭ, Eugenia şi Nadejda Subatin, Caminskaia şi mai mulţĭ alţii în numĕr de 50—toţĭ tinerĭ cu carte, bine înzestraţĭ de natură şi plinĭ de entusiasm pentru ideile socialiste — au plecat *în popor* atât prin fabricele din guvernamêntul Tula, cât şi în mijlocul poporului din Ivanovo-Vasnesensc şi Moscova, propagând prin scris şi prin graiŭ ideile scumpe lor.

Ocupaţiunile nouĕ ale lui Zdanovicĭ silindu-l acum sĕ rĕmână mereu la Moscova, grupul a hotărît de a însărcina cu graniţa dela Prut pe un alt om. Pentru a găsi un atare om grupul din Moscova s'a adresat către cei din Petersburg, şi tovarăşii lor din capitala Ţarilor au recomandat pe doctorandul în medicină, studentul Academiei medico-hirurgicale, d-l Niculai Petrovicĭ Zubcu-Codreanu.

Niculai Zubcu-Codreanu e o figură senină din mişcarea revoluţionară a tinerimei nóstre Basarabene, de aceea mĕ opresc aci, ca sĕ fac cunoscut cetitorului pe acest înflăcărat patriot român, şi om cinstit în întreg înţelesul cuvêntului.

Niculai Zubcu-Codreanu s'a născut la 1850 în satul Nisporenĭ, judeţul Chişinĕu, în Basarabia. El a fost fiiul lui Petru Codreanu, diacon la biserica din satul răzĕşesc Nisporenĭ. Afară de dênsul părinţii sĕi mai aveau încă un fiu mai mare, şi două séu trei fete.

O grădină cu o viişóră, o sfóră de pămênt şi o casă proprie împreună cu ceea ce dedea biserica — étă întregul avut al

şedinte *Sturdza* a dat *conducĕtorilor Românĭ din Ardeal* sfatul *urgent*, ca sĕ se **împace cu guvernul maghiar**, spre care scop, sĕ **renunţe la programul dela 1881** şi sĕ se mulţăméscă cu *reforma legii electorale.* Sturdza e de convingerea, că, avênd în vedere situaţia esterióră, *Ungaria şi Romănia au lipsă de-o apropiere mai strinsă.*

Rudini despre situaţia Italiei.

In şedinţa dela 17 Martie a camerei şi senatului italian, noul ministru-preşedinte *Rudini*, a desfăşurat planurile şi intenţiunile guvernului în *cestiunea africană.*

Cea mai supremă preocupare a nóstră — ḑise Rudini — trebuie sĕ se îndrepteze asupra armatei din Africa, pe care cu tristeţă, dér plinĭ de speranţe şi încredere o salutăm. Evenimentele asupra cărora parlamentul e chiămat a judeca, au adus cu sine, ca sĕ mérgă pe câmpul de rĕsboiŭ, *fără nicĭ o pregătire*, fiiĭ şi fraţii noştri. In astfel de împrejurărĭ *armata orĭ cărei naţiunĭ ar fi suferit învingere.* In jertfa eroilor şi a curagioşilor, cu care au scris în istoria armatei italiene o nouă pagină ne pune érăşĭ în piciórе. Memoria soldaţilor căḑuţĭ în rĕsboiul african ne va fi de esemplu, cum sĕ apĕrăm onórea şi interesele patriei. Décă s'au întêmplat greşelĭ în conducerea supremă, *acestea se vor cerceta şi pedepsi.* Naţiunea însĕ datoresce recunoscinţă armatei italiane, care şi-a vĕrsat sângele în apĕrarea drapelului.

D-vóstră cunóscețĭ împrejurările grele între cerĭ actualul guvern a luat conducerea afacerilor: adecă catastrofa din Africa şi mişcările din Italia. Avem însĕ datoria sĕ ne gândim la viitor. Greutatea situaţiunei zace în demersurile, pe carĭ le-a dat guvernul căḑut după lupta din 1 Martie. In 8 Martie i s'a dat luĭ *Baldissera* ordin, sĕ încépă tratărĭ de pace pe lângă cele mai bune condiţiunĭ. Ordinul acesta adeveresce, că guvernul trecut a simţit aşa de mult urgenţa încheierii păcei, încât a luat rĕspunderea deplină, fără de a mai aştepta formarea noului cabinet.

Rudini declară apoi, că tractările de pace începute de antecesorul sĕu, le va conduce cu tact şi conscienţios şi mai ales cu firma hotărîre de a respinge orĭ-ce propunere, care n'ar fi compatibilă cu demnitatea Italiei. El apoi continuă:

Cred, că este cu mult mai bine a crea în Africa astfel de stărĭ, carĭ sĕ corĕspundă de fapt intereselor nóstre, decât a încheia învoielĭ favorabile numai la aparenţă. *Deocamdată vom continua rĕsboiul şi orĭ-ce s'ar întêmpla, noi nu vom întrerupe rĕsboiul* până când nu vom fi creat stărĭ, carĭ sĕ ne facă posibil *de a ţine pe deplin sémă de interesele coloniei şi de sentimentele naţiunei italiene.*

Asigurez camera, că orĭ carĭ ar fi succesele armelor nóstre, şi orĭ cum s'ar transforma situaţia politică, noul guvern *nu va nisui nicĭ-odată la ocuparea provinciei Tigre.*

In fine apeléză la virtuţile poporului italian, şi la puterile luĭ. Numai cu ideĭ marĭ — ḑice — putem merge înainte în rĕsbóie marĭ şi numai cu ajutorul luĭ Dumneḑeu şi cu virtuţile nóstre putem ajunge la gloriă.

SCIRILE ḐILEI.

— 7 (19) Martie.

Iubileul societăţiĭ „România Jună" din Viena se va serba în ḑilele de 8—10 Aprilie. Numĕroşĭ foştĭ membri din Transilvania, Ungaria şi mai ales din România, vor merge cu acéstă ocasiune la Viena, spre a serba împreună cu tinerimea română de acolo aniversarea înfiinţării de 25 anĭ a societăţeĭ *„România Jună"*. După cum se scrie din Viena, au anunţat participarea lor la serbările jubileului şi numĕróse dame şi domnişóre din ţinuturile locuite de Românĭ.

—o—

Un mare împrumut. Guvernul român a contractat la Berlin — cum spune „Epoca" — un *împrumut de 50 milióne*, sub condiţiune. Condiţiunea este, ca budgetul, mai întâiŭ sĕ se voteze, şi décă consorţul de bancherĭ îl va găsi bine echilibrat, atuncĭ va da cele 50 milióne. Până atuncĭ, guvernul avênd nevoie de banĭ, a făcut un împrumut provisoriu de 10 milióne la o casă de bancă din Bucurescĭ, care e comanditată din străinătate. Acéstă datoriă de 10 milióne trebue plătită la 15 Aprilie. Guvernul speră, că budgetul va fi votat cât mai curênd şi că va obţine apoi îndată realisarea împrumutului, spre a'şĭ puté achita datoria de 10 milióne.

—o—

Studenţii antisemiţĭ din Viena. O telegramă din Viena, cu data de 17 Martie aduce scirea, că *conducĕtorii studenţilor universitarĭ antisemiţĭ* au mers la rectorul *Menger*, căruia i-au declarat, că de fapt s'a aşa hotărîrea despre incapabilitatea studenţilor jidanĭ de a da satisfacţiă cu arme. La întrebarea, că fost'a de faţă, când au luat acéstă decisiune, şi preşedintele societăţiĭ, studenţiĭ au refusat a da rĕspuns. In urma acestei purtărĭ, rectorul li-a făcut
Ba chiar la casul, când Negus ni-ar oferi acéstă provincie, noi am refusa acest ofert ca pe unul, care se opune intereselor nóstre, fiind-că acela, care vede în posedarea provinciei Tigre coróna gloriei şi a bogăţiei, nu cunósce însemnătatea Ethiopiei. Ethiopia mai curênd séu mai târḑiu ni-ar mistui tótă puterea, fără de-a trage vre-un folos din ea.

Guvernul se va nisui în primul loc, de a restabili libertatea publică şi a apĕra contra orĭ cărui atac instituţiunile monarchice.

In *politica esternă* guvernul va continua direcţia, care asigură Italiei amicĭ şi aliaţĭ, şi cărora ea va rĕmâné fidelă.
observarea, că prin acéstă numai îşĭ sporesc greşelile, deóre-ce acum refusă chiar şi supunerea. Studenţiĭ antisemiţĭ se tem, că vor fi eschişĭ dela universitate.

—o—

Demonstraţiă anti-maghiară în Agram. In *Agram* s'a întêmplat de nou o demonstraţiă anti-maghiară. Poporaţiunea oraşului a primit cu marĭ ovaţiunĭ pe ceĭ doi fiĭ aĭ deputatului *Frank*, carĭ au eşit din închisórea la care au fost condamnaţĭ în urma turburărilor din tómna trecută, când cu „vĕtĕmarea" stégului unguresc. La gară îi aştepta o imensă mulţime de popor aclamându-i cu puternice „jivio". Mulţĭ din ceĭ de faţă îmbrăţişau şi sărutau pe ceĭ doi fraţĭ *Frank*, şi mulţimea nu s'a împrăsciat, decât în urma intrevenirii tatălui celor doi studenţĭ sĕrbătoriţĭ.

—o—

Braşovul în secolul al 17-lea. Administratorii comitatului nostru au îngrijit, prin aşa ḑisa „comisiune de esposiţiune", ca sĕ fiă representat şi Braşovul cu ceva la esposiţia „milenară". In acest scop s'a lucrat un tablou, care representă Braşovul şi întăriturile luĭ în secolul al 17-lea. Acest tablou, la hotărîrea comisiuneĭ de esposiţiă, s'a espus până în 31 Martie, în atelierul d-luĭ Fr. Hermann, care a lucrat tabloul, putêndu-l vedé orĭ cine pe lângă o taxă de 10 cr. In acelaşĭ loc mai sunt espuse următórele tablourĭ destinate tot pentru esposiţia din Budapesta: „Intăritura bisericeĭ din Herman", „Citadela din Rîşnov" şi treĭ schiţe ale bisericeĭ catedrale ev. luth. din Braşov.

—o—

Mileniul şi funcţionariĭ. Ḑiarul *„Hrvatski Branik"* aduce scirea, că amploiaţiĭ şi servitoriĭ Nemaghiarĭ dela calea ferată din Mitroviţa, sĕ fi căpătat o ordinaţiune dela guvern, prin care li-se demandă, ca până la sĕrbările mileniuluĭ *sĕ-şĭ maghiariseze cu toţiĭ numele*, căcĭ la cas contrar vor fi *destituiţĭ* din postul lor. Se ḑice, că mulţĭ au şi rĕspuns, că mai bucuros vor abḑice de postul lor, decât sĕ-şĭ părăséscă numele strămoşesc.—Décă regimul maghiar cutéză a păşi cu astfel de încercărĭ de maghiarisare în Croaţia, care îşĭ are autonomia sa, atuncĭ ce sĕ ḑicem noi, celelalte naţionalităţĭ din Ungaria?

—o—

Statul, şcólele şi mileniul. Ierĭ am adus scirea, că din incidentul mileniuluĭ guvernul cere un credit de 198,000 fl. pentru înfiinţarea a 400 de şcóle poporale unguresci, mai ales în ţinuturile locuite de naţionalităţĭ. *„Alkotmány"*, organul partideĭ poporale însĕ nu e mulţămită cu „jertfa" ce o aduce statul pe acéstă cale pentru *causa maghiarisăreĭ*, şi ca sĕ nu apară, că s'a încuibat şi în colónele ei şovinismul şi netoleranţa cultivată de celelalte foĭ „patriotice" — se mulţumesce a ḑice, că pe când statul şi guvernul risipesc cu milióne pentru scopurĭ ca cele urmărite de „nebunul" Pulszky, pe atuncĭ pentru sĕrmana cultură patriotică se cere numai 198,000.

—o—

Partida poporală contra mileniuluĭ. In timpul din urmă s'a împărţit de cătră guvernul unguresc provocărĭ cătră preoţime, ca acésta sĕ îndemne pe popor a lua parte la serbările milenare. O astfel de provocare a primit şi preotul catolic *Bagáry* Joszef din Mártonhely; el însĕ a retrimis'o fişpanuluĭ, dela care o căpătase, cu următórea observare fórte nimerită: „Subscrisul îşĭ iubesce cu mult mai tare poporul maghiar, decât sĕ se facă unéltă şi sĕ ducă poporul acolo, unde nu póte învĕţa *nimic bun*, decât *corupţiune greţósă*. La o astfel de acţiune *corumpĕtóre de popor*, un preot, care îşĭ iubesce patria şi credincioşii, nu póte sĕ conlucre; eu cel puţin nu!" — Foile „patriotice" turbă şi scuipă foc contra acestui brav preot.

—o—

Delegaţiunile. Foile din Budapesta aduc scirea, că ministrul Bánffy va călĕtori sĕptĕmâna acésta la Viena, unde se va stabili timpul întrunireĭ delegaţiunilor.

—o—

Şcólele confesionale în Germania. In pressa din Germania s'a început o mişcare îmbucurătóre pentru urgitarea aducereĭ uneĭ legĭ, în virtutea căreia sĕ se înfiinţeze şcóle confesionale catolice şi protestante. Mai ales ḑiarul „Kreuzzeitung" este, care se însufleţesce fórte mult de acéstă ideiă.

—o—

Şicanărĭ obraznice.

Comitatul Sătmar, Martie 1896.

Stim. d-le Redactor! Cetesc prin foile române şi străine aprópe în fiă-care ḑi, că s'a decretat mórtea când a uneia, când a alteia dintre şcólele nóstre confesionale pe cuvênt, că *„nu corĕspunde legilor de instrucţiune"*. Motivul acesta este invocat prea de multe orĭ cu atâta obrăznicia şi sfruntare a adevĕrului, încât trebue în adevĕr sĕ te revolteḑĭ.

Esemplu în privinţa acésta ne este şi casul petrecut cu şcóla confesională română din Botizoşvarĕu, în comitatul Sătmaruluĭ. Comisiunea administrativă a acestui comitat a *descoperit* minunea, că şcóla română gr. cat. din comuna Botizoşvarĕu *„nu corĕspunde nicĭ într'o privinţă"* legeĭ şcolare („semmi tekintetben sem megfelelö) şi că *107 elevĭ din acéstă comună rĕmân fără nicĭ o instrucţiune.* Pe basa acesteĭ „constatărĭ" comisiunea a făcut arătare la Consistorul nostru diecesan, ér acesta, prin ofi-

---

familiei. Banĭ rar erau în casă, numai tómna când diaconul vindea în Chişinĕu vr'o două polobóce de vin, eşiau ceva parale; dér décă paralele lipseau, cel puţin mălaiŭ şi vin din propria viă şi din când în când câte o bucată de carne nu lipseau familiei.

Mama luĭ N. Codreanu a fost o femeiă bună, care îşĭ jertfise viaţa pentru copiĭ. Surorile luĭ tóte au murit.

Copilăria luĭ Codreanu a trecut în mijlocul familieĭ, precum trece copilăria orĭ căruĭ băiat din sat. Amicul meu, Codreanu, până la mórte păstrase cu sfinţenie amintirile cele mai dulcĭ din viaţa sa, în acestĭ anĭ seninĭ din copilărie. Serĭ întregĭ, dênsul îmĭ povestea mereu-mereu despre satul sĕu natal Nisporenĭ, despre poporul nostru român din Basarabia, despre viaţa plugarilor nevoiaşĭ, despre starea economică de altă-dată a rĕzăşilor, precum şi despre ruina lor şi miseria din timpurile de acum.

O ură puternică ferbea în sufletul luĭ Codreanu în contra duşmanilor poporuluĭ român din Basarabia. Din nascere aparţiind clasei duhovnicescĭ, N. Codreanu dispreţuia popimea; şi causa acestuĭ dispreţ adênc au fost călugării-grecĭ, carĭ administrau pe timpul copilărieĭ sale moşiile închinate sf. Mormênt, dintre carĭ moşiĭ unele îşĭ au hotarele lângă Nisporenĭ. După călugăriĭ-grecĭ, carĭ sugeau sângele ţĕranilor românĭ din Nisporenĭ, maĭ erau şi alţĭ esploatatorĭ şi maĭ sĕlbaticĭ: Ruşiĭ. Unul din aceştĭ veneticĭ a isprăvit prin a aduce la sapă de lemn pe Rĕzaşiĭ din Nisporenĭ, şi aḑĭ moşiórele rĕzăşeştĭ aparţin unuĭ óre-care Seleanicoff.

La vêrsta de 10 anĭ Niculaĭ Zubcu-Codreanu intră în clasa întâia la seminarul din Chişinĕu, ca estern. Părintele diacon închiriă pentru fiul sĕu o odăiţă la mahala, plătind în natură pentru întreţinerea luĭ ceva mălaiŭ, sare, slănină etc. Locuinţa era posibilă pe vremea când proprietarul caselor nu începea a se da la bĕutură; dér când începea cheful, care dura sĕptĕmânĭ întregĭ, provisiunile aduse pentru iérna întrégă treceau în deposit la cârciumă şi bietul băiat era silit sĕ postéscă. Pentru a nu muri de fóme nenorocitul elev seminarial se vedea silit sĕ recurgă la mila vecinilor, carĭ îĭ dau câte o bucată de pâne. Pe timpul vacanţelor băiatul se întorcea acasă, unde ajuta tatăluĭ sĕu la munca câmpului.

Tatăl doctoruluĭ Codreanu, aparţinea încă aceleĭ generaţiĭ vigurose de diaconĭ românĭ, care acum încetul cu încetul dispare. Diaconul Petre Codreanu, după spusele fiiuluĭ sĕu, a fost un Român cu minte sănĕtósă, care se deosebea de enoriaşiĭ seĭ ţĕranĭ numaĭ şi numaĭ prin faptul, că cunoscea psaltirea. Traiul sĕu, portul şi obiceiurile sale, erau aceleaşĭ pe carĭ le are ţĕranul român, şi de aceea interesele ţĕrănimeĭ erau interesele sale proprii.

Greu a dus-o Niculaĭ Codreanu în seminar; amară îĭ părea învĕţătura scolastică a seminaruluĭ, amară era viaţa seminaristuluĭ şi plină de lipsurĭ.

Dér şi în zidurile seminaruluĭ din Chişinĕu a pătruns sórele; căţĭ-va profesorĭ bĕtrânĭ au murit, şi în locul lor au venit alţiĭ tinerĭ. Sunetul palmelor, şueratul vergelor, plânsurile şi suspinele copiilor maltrataţĭ au încetat, tóte aceste metode pedagogice vechĭ ajungênd la archivă. Impreună cu acéstă schimbare radicală în viaţa internă a seminaruluĭ, pe lângă retorică, poetică, omiletică şi scolastică în seminar pătrunseră şi luminele uneĭ sciinţe maĭ vii. Alăturea cu teologia seminariştiĭ începură a ceti opere de critică literară ale luĭ Belinsky, operile economice ale luĭ Cernischewsky, isteţul comentator al luĭ Stuart Mill; operele luĭ Herbert Spencer, etc. Şi printre tinerii, carĭ ceteau, era şi Niculaĭ Zubcu Codreanu.

Mult regretatul meu amic adese-orĭ îmĭ repeta, că datoresce desvoltarea sa intelectuală maĭ ales unuia din profesoriĭ dela seminarul din Chişinĕu: numele acelui profesor 'l-am uitat. La Chişinĕu acel profesor se bucura de o reputaţiune mare, maĭ cu sémă îl iubea poporaţiunea de jos română, şi eleviĭ seĭ. O mórte prematură l-a răpit din sînul tinerimeĭ, care fórte mult a învĕţat dela dênsul.

(Va urma.)

ciul protopopesc, a provocat senatul şcolar sĕ se justifice.

Rĕspunsul, ce l'a dat la acésta senatul şcolar e fórte interesant. S'a convocat adunare bisericéscă şi în procesul verbal al acestei adunărĭ, ţinute la 22 Septemvre 1895, s'a dat mai întâiu de tóte espresiune mirărei şi indignărei, că comisiunea administrativă a comitatului Sătmar póte sĕ vină cu astfel de acusaţiunĭ *luate din vênt*, căcĭ inspectorul şcolar r. *nu s'a vĕḑut nicĭ de 20 de anĭ în acéstă comună* şi prin urmare nicĭ nu se póte închipui, cum şi pe ce cale o comisiune administrativă a putut ajunge la o asemenea acusaţiune ridiculă.

In rĕspunsul dat Consistorului s'a constatat, că în comuna acésta se află 90 elevĭ şi pe-atâtea eleve române. Pentru băeţĭ s'a cumpĕrat la anul 1873 un edificiu cu 1030 fl. tot la porunca şi învoirea autorităţilor civile, care edificiu s'a prefăcut în şcólă şi s'a provĕḑut cu tóte câte numai li-s'au poruncit. Este o şcólă, cât se póte de bună, frumósă, corĕspunḑĕtóre tuturor prescriselor şcolare şi higienice, avênd trei despărţĕminte: o sală spaţiósă, bine luminată şi sănĕtósă pentru şcólă şi două odăi pentru învĕţător.

Pentru fetiţe s'a instituit în 1892 învĕţător în localitate deosebită, aşa că nicĭ cea mai mică observare nu se póte face nicĭ în privinţa acésta.

La esamenele din anul trecut, presidate de protopopul tractului şi directorul şcólelor române, au depus esamenul 62 băeţĭ şi 45 fetiţe cu cel mai bun succes. Şcólele sunt frecuentate în acéstă comună şi încă regulat de peste 70 băeţĭ şi 50 fetiţe.

Ca sĕ se înţelégă mai bine acésta voiu spune, că comuna acésta numĕră 1568 suflete. Dintre aceştia peste 100 familii nu au nicĭ casă, nicĭ măcar o palmă de pământ, ci trăesc ca servitorĭ, păḑitorĭ de pădurĭ etc. şi muncitorĭ în tóte ḑilele vieţei în brazda stăpânului, în depărtare dela şcólă de câte 1—4 óre. Aceste familii dau numĕrul acelor băeţĭ şi fetiţe, carĭ nu se împărtăşesc în instrucţiune.

Dér pe lângă tóte astea, nu esistă în comitatul Sătmarului o singură comună maghiară, unde numĕrul elevilor, carĭ cercetéză şcóla, sĕ fiă representat în procente mai favorabile; nu esistă şcólă maghiară în acest comitat, care sĕ fiă mai regulată şi mai în bună ordine în tóte privinţele, ca şcóla română din Botizoşvarĕu.

Etă cum sciu stăpânitorii noştri sĕ ne şicaneze şi persecute! Când îşĭ pun de gând sĕ tóce o şcólă românéscă, ei nu mai consideră nimic, recurg la minciunile cele mai horibile şi fac din negru alb şi din alb negru.

Nu e decĭ nicĭ o mirare, décă auḑim în fiă-care ḑi, că cutare inspector şcolar a decretat perirea cutăror şi cutăror şcóle românescĭ, pe cuvênt, că nu „corĕspunde legilor“. Inaintea lor nu vor corĕspunde şcólele nóstre nicĭ-odată, pe cât timp sunt românescĭ.

Un nume fără nume.

Espediţia din Sudan.

De câteva ḑile firul telegrafic ne anunţă, că Anglia a întreprins o espediţiune la *Dongola*. Ea are de scop supunerea Sudanului, cucerirea Chartum — Omdurmanului şi degajarea Kassalei. Anglia vrea sĕ recuceréscă pentru Egipt Sudanul, care e independent din anul 1885 şi sĕ aducă în acelaşĭ timp un ajutor Italienilor din Erytrea.

Pentru espediţia acésta se vor întrebuinţa 12 batalióne egiptene sub comanda a o sută de oficerĭ englesĭ.

Cu prilegiul acesta se reamintesce Angliei sórtea ce a suferit espediţia lui Hicks-paşa, în ḑiua de 3 Noemvre 1883, la Kaşyil. Intregul corp de 15.000 de ómenĭ a fost nimicit şi au rĕmas în viéţă 150 de soldaţĭ. Baker paşa a avut o sórte ceva mai bună, când a încercat sĕ degajeze Chartumul, dér a fost bătut la 4 Februarie 1884 de Osman Digma; mai târḑiu a trebuit sĕ renunţe la întrégă espediţiă, deşi raportase două succese trecĕtóre contra Mahdiştilor. Generalul Wolseley, învingĕtorul dela Tel-El-Kebir, a venit prea târḑiu spre a scăpa pe Gordon din fortăréţa Chartum, pe care Mahdiştii au luat'o cu asalt şi au incendiat'o.

O espediţiă, cum e cea, pe care şi-o propun acum Englesii contra oraşelor Chartum şi Kassala, e una din întreprinderile militare celei mai grele. Depărtarea dela Wady-Halfa şi Korosko, unde se află acum trupele englese-egiptene, e de 1000 kilometri. O parte a drumului, dela Korosko până la Abu-Hammed, 400 de kilometri, duce în mare parte prin dezertul Nubian, numit şi Atmur b'lâ mâ (pustiu fără apă), în care se află o singură sursă de apă, Murâd.

Décă Nilul ar fi pretutindenĭ navigabil, serviciul de nutrire a corpului espediţionar s'ar putea face cu ajutorul unei flotile. Pe drumul dela Wady-Halfa la Berber Nilul nu este însĕ navigabil, pentru-că aci se află cataractul al treilea şi al patrulea, carĭ nu pot fi întrebuinţate decât vara, vre-o 15—20 de ḑile, când apa e fórte mare şi chiar atuncĭ numai cu luntre micĭ şi cu marĭ pericole.

Anglia e bogată şi póte întrebuinţa multe mijlóce pentru espediţia acésta; va putea ea însĕ, cu tóte mijlócele ei, sĕ învingă pe un duşman vitéz şi pe o natură rebelă? Pentru a străbate cei 1000 de kilometri, carĭ despart Wady-Halfa şi Korosko de Chartum-Omdurman séu Kassala, o armată organisată europenésce, care trebue sĕ înainteze în cea mai mare parte pe jos, va avea trebuinţă de trei lunĭ.

In faţa acestora se nasce întrebarea: întreprinde óre Anglia în serios espediţia acésta?

Ajutorul ce ar voi sĕ se dea prin acésta Italienilor din Kassala ar veni prea târḑiu. A cuceri apoi Sudanul cu 12.000 de soldaţĭ, din carĭ póte jumĕtate ar ajunge pe scena operaţiunilor, la acésta nu se póte gândi nimenĭ în mod serios în Anglia, care are esperienţa trecutului.

Décă se anunţă decĭ din Londra şi Cairo trimiterea acestei espediţii in Sudan, acésta se face póte numai pentru ca vestea sĕ ajungă în urechile Khalifului şi sĕ-'l hotorască a-'şĭ retrage trupele înainte spre Kassala.

NECROLOG. Pĕtrunşĭ de adêncă durere vĕ însciinţăm, cum-că mult iubita nóstră mamă, sócră, soră, bunică şi cumnată, Dómna **Zoe** *vĕduvă* **Ludovig Horstman** **născ. Ioanovicĭ** şĭ-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului astăḑĭ la órele 1½ nóptea în etate de 70 anĭ, după lungĭ şi grele suferinţe, împărtăşită fiind cu sfintele taine.

Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale prea scumpei şi mult regretatei defuncte se vor ridica din casele: Iordan I Munteanu, Şirul spitalului Nr. 11, şi transporta la Feldióra, unde în 9 (21) l. c. 4 óre p. m. se vor înmormênta în cripta familiară din cimiterul bisericei gr. or. de acolo.

Braşov, 7 (19) Martie 1896.

Maria Iordan Munteanu născ. Horstman, ca fiică. Carolina G. Mureş, ca soră. George Mureş, ca cumnat. Iordan I. Munteanu, ca ginere. Zoe, Maria, Sofia, Iordănel şi Elena, ca nepoţĭ.

— **Petrache Ionescu** (alias **Munteanu**) fost comerciant în Ploeştĭ, după o suferinţă îndelungată a încetat din viéţă astăḑĭ, în etate de 51 de anĭ. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale defunctului se vor ridica Vinerĭ în 8 (20) Martie la órele 3 d. a. din locuinţa sa, strada Ecaterinei Nr. 22, şi se vor aşeḑa spre eternă odihnă în cimiterul român dela biserica Sf. Nicolae din Prund.

Braşov, 6 (18) Martie 1896.

Maria V. Munteanu, cumnată. Maria F. Zaiç n. V. Munteanu, Paraschiva G. Sava n. V. Munteanu şi Ecaterina V. Munteanu, ca nepóte. Francisc Zaiç, Gyula Szava, Petre V. Munteanu, ca nepoţĭ.

Fiă-le ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

SCIRĬ ULTIME.

Bucurescĭ, 18 Martie. Ministeriul de rĕsboiŭ a numit o comisiune dintre ofiţerii superiorĭ, carĭ sĕ stabiléscă punctele, unde sĕ se aşeḑe bateriile spre frontiera Basarabiei.

Bucurescĭ, 18 Martie. Astăḑĭ se va ceti decretul de prelungire a sesiunei Corpurilor legiuitóre până la 20 Aprilie. Camerele vor lua vacanţă dela 17 Martie până la 7 Aprilie.

Bucurescĭ, 18 Martie. „Epoca“ comunică următórele: Aséră s'au întrunit aprópe 40 de deputaţĭ la N. Fleva. După o dissuţie animată s'a hotărît, ca toţĭ amicii lui Fleva sĕ fiă presenţĭ la şedinţa de Vinerĭ a camerei, când dênsul va propune un vot de blam în contra ministrului-preşedinte *Sturdza* personal, în cestiunea macedonénă.

Budapesta, 18 Martie. Secundanţii baronului Samuel *Josika* şi ai contelui *Klebelsberg* Zdenko şi-au încheiat astă-séră tratările. Ei au hotărît *duelul cu sabia* în cele mai grele condiţiunĭ. Din causa acésta Samuel Josika, ministru pe lângă persóna Majestăţii Sale, va sosi aḑĭ în Budapesta. Şansele pentru Klebersberg sunt aprópe desperate, deóre-ce el e în grad mare miop.

Roma, 18 Martie. O massă uriaşă de popor a făcut aḑĭ manifestaţiunĭ dinaintea caselor deputaţilor amnestiaţĭ.

Roma, 18 Martie, Senatul a hotărît sĕ trimită o adresă de mulţămită *parlamentului român*, care şĭ-a esprimat regrete faţă de Italia pentru înfrângerile suferite în Africa.

DIVERSE.

Care trăesce mai mult: bărbatul orĭ femeia? Statisticianii cei marĭ, carĭ până acum atâtea lucrurĭ au calculat, acum vin şi ne spun, că femeile trăesc o viéţă mai lungă decât bărbaţii. Fóia *„Medical Record“* dă o statistică, în care arată, că dintre 1000 de copii de sex femeiesc în anul prim al etăţii mor 92·64 şi tot dintre atâţia copii de sex bărbătesc în acelaşĭ an mor 113·80; în anul al doilea şi al patrule al etăţii, copiiĭ de sex fem. mor 31·88%, ér cei de sex bărb. 35·18%; dela 5—10 anĭ mor mai multe femei şi anume 4·28%, ér bărbaţĭ numai 3·56%. Intre anii 10—40 decesele între bărbaţĭ şi femei sunt cam aceleaşĭ, dela 40—60 de anĭ mor 3·37% femei şi 6·43% bărbaţĭ; dela 60 de anĭ în sus decesele éråşĭ sunt egale, şi numai la etatea de 70 de anĭ, bărbaţii au óre care avantagiu. Din cele arĕtate putem vedé, că femeile trăesc mai mult, decât bărbaţii.

„Abo“-ḑeul suprem al Abesiniei. Ḑiaristul frances Ioan *Richepin* scrie în *„Le Journal“* legenda Abessiniei într'un mod interesant, care este următórea: Abo — ca şi Christos — cât ce s'a născut în nóptea Crăciunului la 12 óre, îndată a început a-se ruga cu mare evlaviă. După aceea l'a botezat, şi Abo atuncĭ a lăsat pe mamă-sa, fără ca sĕ-l fi nutrit, pentru-că era de părerea, că nutrindu-se el cu lapte, pe mamă-sa o fură. Abo s'a decis firm, că nu va lua dela nimenĭ nimic şi pe nimenĭ nu va păgubi. Luând acéstă decisiune Abo n'a mâncat nimic, ci trăia numai cu raḑele sórelui, cu aer şi cu rugăciune. Il iubiau tóte creaturile, aşa, că chiar şi animalele sĕlbatice încă ascultau de el. Un leopard il purta călare prin lumea întrégă. Abo nu purta vestminte şi totuşĭ iérna nu-i era frig, ér vara nu asuda, pentru-că chiar şi anutimpurile încă îi erau prietine bune. Abo făcea şi minunĭ: vindeca morboşĭ, învia pe cei morţĭ, vorbia cu animalele, cu plantele, cu ângerii, ba chiar şi cu Dumneḑeu. Odată Dumneḑeu a voit sĕ pună pe Abo la probă, şi demândă spiritelor rele, ca sĕ-l ispitéscă. Abo atuncĭ le rĕspunse, că 7 anĭ s'a rugat în genunchĭ şi 7 anĭ stând în cap. Atuncĭ Dumneḑeu printr'un vultur îi scóse lui Abo ochii, la care el rĕspunse lui D-ḑeu: „Eu cu ochii sufletului te vĕd tot-déuna, oh, D-ḑeul meu! Nimic nu va fi în stare sĕ mĕ clătine în iubirea faţă de Tine“. Când Abo fù de 500 de anĭ, Dumneḑeu îi ḑise, că trebue sĕ móră. La acésta Abo rĕspunse: „Dómne, tu n'ai dreptul sĕ mĕ judecĭ la mórte. Eu nicĭ când n'am poftit bunul altuia, ba chiar nicĭ laptele mamei. Nu, eu n'am servit pentru mórte, pentru-că eu n'am pĕcătuit; judece-mĕ întreg universul“. Şi-a pus Dumneḑeu de martorĭ, ómenĭ, animale, ângerĭ, stele, plante şi tóte creaturile. „Da, dér şi eu am murit prin fiul meu“, ḑise Dumneḑeu. — „Christos a luat asupra sa tóte pĕcatele lumei şi de aceea a trebuit sĕ móră“, ḑise Abo. — „Bine ḑise Dumneḑeu, „dér aceia toţĭ, carĭ te-au vĕḑut când-va, carĭ cunosc pe cine-va, carĭ te recunosc pe tine, şi toţĭ aceia, carĭ au atins cu piciórele locul acela, pe unde a trecut umbra ta, şi carĭ numai din depărtare au vĕḑut fumul caselor, înaintea cărora tu te-ai rugat odinióră şi urmaşii tuturor acestor ómenĭ până la a 50-a generaţiune sĕ-i mântuéscă mórtea ta!“ — După acésta Abo, plecându-şĭ capul, surîḑênd a murit.

Căile ferate din Europa. Germania e cea mai avută în căi ferate din întrégă Europa. Estensiunea căilor ei ferate e de 42,000 kilom. Francia are 38,000, Anglia 33,000, Rusia 29,000, Austria 15,000, Italia 14,000, Ungaria 11,000, Belgia 6400, Elveţia 35000, România 24,000 kilometri. Călĕtorĭ au fost în anul 1895 (numĕr aproximativ în milióne) în Anglia 864, în Germania 483, în Austria 85, în Italia 51, în Ungaria şi Elveţia 37, (deşi în Elveţia căile ferate numai a treia parte sunt ca în Ungaria.) Mai mulţĭ călĕtorĭ au fost în Anglia, aci tot pe 100 de locuitorĭ cade 2282 de călĕtorĭ, seu fiă-care locuitor a călĕtorit în anul 1895 de 22 de orĭ. In Belgia la 100 de locuitorĭ se vin 1426, în Elveţia la 100 se vin 1259, în Germania 978, în Francia 786, în Românîa 726, în Austria 355, în Ungaria 214 (adecă fiă-care locuitor face 2 călĕtorii,) în Italia 171, în Rusia 33 de călĕtorii se vin pe 100 de locuitorĭ.

Armatele din Europa. Ḑiarul „Indep. Belge“ publică următórele date interesante asupra armatelor din Europa: Rusia în timp de pace posedă o armadă de 850,000 de ficiorĭ; adecă tot pe 1000 locuitorĭ se vin 9 soldaţĭ. Germania posedă 580,000 de ficiorĭ (13 la 1000). Francia 512,000 (14 la 1000). Austro-Ungaria 380,000 (10 la 1000). Anglia 230,000 (6 la 1000). Elveţia 131,000 (45 la 1000). Spania 100,000 (6 la 1000). Belgia 31,000 (80 la 1000). Rusia împreună cu Francia au în timp de pace o armată constătătóre din 1,400.000 de ficiorĭ, ér în timp de rĕsboiu una de 9,700.000 de ficiorĭ. Armata triplei alianţe în timp de pace este de 1,192.000 de ficiorĭ, ér în timp de rĕsboiu de 7,700.000 ficiorĭ. Armatele europene tóte împreună speséză pe an 2500 de milióne fl.

Literatură.

Au apărut din „Biblioteca pentru toţĭ“ nrii. 42—45, conţinênd frumóse poesii **„Dorurĭ şi amorurĭ“** de Alexandru Deparaţianu, partea I şi II. Sub nr. 42 şi 43 se cuprinde o preţiósă carte întitulate **„Elocuenţa română“** de d-l profesor G. Adamescu, cunoscut din mai multe scrierĭ ale d-sale în causa nóstră ardelénă. In acéstă carte se cuprind discursurile mai multor bărbaţĭ marĭ din istoria Românilor şi costă 32 cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Martie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.80
Renta de corône ung. 4% . . .	98.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	96.65
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.—
Imprum. ung. cu premii	159.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	144.25
Renta de hârtie austr.	101.—
Renta de argint austr.	101.—
Renta de aur austr.	122.45
Losurĭ din 860	148.—
Acții de ale Băncei austro-ungară.	983.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	413 50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	376.—
Napoleondorĭ.	9.57
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.97½
London vista	120.60
Paris vista	47 85
Rente de corône austr. 4%. . .	101.45
Note italiene.	43.50

Anunciurĭ

(inserțiunĭ și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administrațiunĭ. In casul publicării unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Admnistr. „Gazeta Trans“.

Cursul pietei Brașov.

Din 19 Martie 1896.

Banonote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.53	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	1.27	Vênd.	1 28
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	59 05
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	10.90
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombre 1895.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Trenu mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenu de persón.
10 —	8.05		8.05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1 55	7.20	6.25
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.25	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.12		Szolnok . .		3.27		5.23	11.44	4.43
1.33	5.48	8.00	11 33	12.48		P. Ladány . .		1.19		3.46	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2 26	8.43	11.32
3.58	7.15		2.06	2.20	pl.		sos.	10.44		2.19	8.38	11.17
4.38	7.43		3.03	2.50		Mezŏ Telegd .		10.07		1.52	8.11	10.42
5 20	8.18		3.45	3.26		Rév		9.30		1.26	7.46	10.08
5.43			4 06			Bratca . . .		9.10				9.50
6.32	9.07	2.52	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32		12.47	7.08	9.19
7.16	9.37	3.51	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54		12.17	6.39	8.37
8.07		5.05	6.24			Ghârbău . .		6.54				7.37
8 34	10.37	6.14	6 59	5 55	sos.	Clușiu . . .	pl.	6.13		11.01	5.23	7.—
8.49		11.10	Tr. mix. 8 40	6.11	pl.		sos.		5.45	10 45	tr.mixt 4.48	6.45
9.06		11.32	9.08	6.27		Apahida . .			5.18		4.23	6.27
10.12		12 50	10 40	7.27		Ghiriș . . .			3.53	9.23	3.—	5.21
10.42		1.25	11.25	7.50		Cucerdea . .			3.06	8.49	2.20	4.47
11.01		1.43	11.54			Uioara . . .			2.48		2.—	4.31
11 09		1.52	12.04			Vințul de sus			2.40		1.51	4.24
11.31		2.18	12.34	8.17		Aiud . . .			2.11	8 23	1.23	4.03
11.48		2·40	1.—	8 33	sos.	Teiuș . . .	pl.		1.45	8.06	12.54	3.42
12.25			1.40	8.38	pl.		sos.		1.10	7.59		2.49
12.52			2.17			Creciunel . .			12.39			2.24
1.06			2.35	9 09		Blașiu . . .			12.24	7 30		2.10
1.37			3.14			Micăsasa . .			11.48			1.38
1.52			3.34	9.42	sos.	Copșa-mică .	pl.		11.29	6 56		1.18
2.13			3 49	9.44	pl.		sos.		11.14	6 54		1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaș . . .			10.55	6.41		12.46
3 04			4 48	10 22		Elisabetopol .			10.21	6 20		12.16
3.40			5 27	10.51		Sighișóra . .		Numa vinerea comunică.	9.42	5.53		11.39
4.03			6 10	11.12		Hașfalĕu . .			9.12	5.32		11.17
5 34			7.50	12.26		Homorod . .			7.45	4 27		10.02
6.12			8.30	12.58		Agoștonfalva .			7.02	3.53		9.22
6.41	Tren de person	Tren mixt	9.03	1.15		Apața . . .			6.36	3.37	Tren de persón.	8.57
7.16			9.38	1.34		Feldióra . .			5.58	3 16		8.23
8.--			10.25	2.09	sos.	Brașov . . .	pl.		5.08	2.45		7.43
	3.55	11.—		2 19	pl.		sos.	7.01	5.20	2.18	9.08	
	4.40	12.26		3.01		Timiș . . .		6.—	4.14	1 42	8 28	
	5.10	1 11		3 31		Predeal .		5.11	3.32	1.12	8.01	
	12.00	8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ . .	pl.		9.15	8.35	3.15	

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoșŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
4 07	9.37	4.37	10.23		Cipău . . .		6.24	1.19	6.55	11.43
5 07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oșorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs. . .	pl.		7.49	3.25	8:25

Ghirișŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11.—	4.—	10.21	Ghiriș	5.10	10 30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.41	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón.	Tren mixt	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	4 45	11.34	7.10	pl.	Copșa mică .	sos.	9.34	3.39	6.20	12.35
3.57	6 35	1.03	8.50		Ocna . . .		8.11	2 01	5.12	11.01
4.19	7.01	1.25	9.15	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	1 31	4.49	10.30
4 36	în tótă Marța și Vinerea		1.46	pl.		sos.	7.28	în tótă Marța și Vinerea		8 33
6.16			3.31		Avrig . . .		6.02			6.54
8.42			6.08	sos.	Făgăraș . .	pl.	3.28			4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zêrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.36	1.29	
10.28	6.36		Zêrneștĭ	6.06	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	Numai Lunia comunică. 9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	Numai Vinerea circulă
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelicŭ . . .	Circulă numai Marța	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3 44	8.46
8 33	3.02		Lecința		2.48	7.43
9 07	3 41		Ș.-Măghiăruș		2.01	6 52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5.55

Arad — Timișóra

6.20	11.30	5.	Aradn	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timișóra	8.20	1.12	8.15
1.26	7 38	12.33	Segediu	5.—		5.59

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	1.36	pl.	Sibiiu .	sos.	7.10	9 20
5.43	1.49	„	Selemberk	„	6.57	9 07
6.06	2.12	„	Cisnădie	pl	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
4.14	11.48	Hașfaleu . . .	9.02	4.54
6,20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.